2026D51827

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 15 oktober 2026 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over de door de Minister op 25 september 2026 toegezonden brief betreffende het Startschot van de Nationale investeringsinsteling (Kamerstuk 37 040, nr. 1).

De voorzitter van de commissie,
Jansen

Adjunct-griffier van de commissie,
Van der Steur

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met veel interesse en enthousiasme kennisgenomen van de brief over het startschot van de Nationale Investeringsinstelling (NII). Deze leden zien de NII als een belangrijke stap om van Nederland niet alleen een pilotland, maar ook een opschaalland te maken. Te vaak worden Nederlandse uitvindingen elders groot. Deze leden willen dat goede ideeën hier kunnen doorgroeien tot bedrijven die banen en verdienvermogen opleveren en dat iedereen met talent daarbij een eerlijke kans krijgt. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de D66-fractie zijn positief over de intentieverklaring van de financiële sector en de investeringsomvang van bijna 30 miljard euro, die daarmee in beeld komt. Deze leden lezen dat het succes van de NII «valt of staat» met de samenwerking met de private sector en dat de NII ook financiering van pensioenfondsen wil mobiliseren. Tegelijk constateren deze leden dat de intentieverklaring is getekend door banken, verzekeraars, vermogensbeheerders en participatiemaatschappijen, maar niet door de pensioensector, terwijl pensioenfondsen ruim 1.700 miljard euro beleggen. Kan het kabinet bevestigen dat de pensioensector geen partij is bij de intentieverklaring en wat daarvan de reden is? Is het kabinet bereid zich in te spannen om met de Pensioenfederatie en de grootste pensioenfondsen tot een vergelijkbare intentieverklaring te komen, met inachtneming van hun verantwoordelijkheid richting deelnemers en zonder dat dit ten koste gaat van de risicobereidheid en additionaliteit van de NII? Welke belemmeringen ervaren pensioenfondsen om met de NII mee te investeren? Is dat bijvoorbeeld de schaal van investeringen, de risico-rendementsverhouding of de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel?

De leden van de D66-fractie zien de toegevoegde waarde van de hefboom van publieke-private investeringen. Tegelijkertijd is het instappen met publiek geld in private financiering niet geheel zonder risico's. De leden van de D66-fractie vragen hoe in de governance van de NII wordt gewaarborgd dat de zowel de financiële risico's als de baten gelijkwaardig terecht komen bij de NII en bij private financiers, en dat met name de financiële baten niet enkel bij private partners komt te liggen.

Deze leden lezen dat het kernkapitaal, de financieringsinstrumenten en de fondsen van Invest-NL en Invest International worden ondergebracht in de NII. Deze leden vinden het belangrijk dat de NII niet alleen het geld erft, maar ook de ervaring van beide instellingen, inclusief de lessen uit het verleden over wat niet werkte. Hoe voorkomt het kabinet dat specialistische kennis en teams verloren gaan in de transitiefase die de nieuwe CEO in 2027 inzet?

De leden van de D66-fractie wijzen op het doel uit het coalitieakkoord dat vrouwelijke ondernemers in 2030 relatief net zoveel financiering ophalen als mannelijke ondernemers. Uit het Code V-datarapport 2026 blijkt dat vrouwen ruim een derde van de ondernemers zijn, maar ruim een kwart van de financieringsaanvragen doen, terwijl hun aanvragen even vaak worden goedgekeurd. Bij durfkapitaal ontvangen vrouwen per goedgekeurde aanvraag 36 procent minder. Invest-NL en Invest International hebben Code V ondertekend en het Ministerie van EZK is een van de aanjagers. Deze leden lezen in de brief dat de beleidsministeries verantwoordelijk zijn voor de definitie van het publiek belang van de NII. Neemt de NII de Code V-ondertekening van Invest-NL en Invest International over? Hoe gaat de NII bijdragen aan het coalitiedoel voor 2030 en is het

kabinet bereid de NII daarover jaarlijks te laten rapporteren? Deze leden benadrukken dat het hen niet gaat om een criterium bij individuele investeringsbeslissingen, maar om bredere toegang.

De leden van de D66-fractie missen aandacht voor de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) in de brief van het kabinet. Dit terwijl ROM's een essentiële rol vervullen in vroege fase financiering. Hoe kijkt de Minister naar de relatie tussen de ROM's en de NII? Ziet het kabinet mogelijkheden voor samenwerkingen tussen de partijen en zo ja, op welke manier?

Welke regelingen gaat de NII uitvoeren? Alleen regelingen die nu door Invest International worden gedaan, of ook regelingen die nu bij RVO liggen of nieuwe regelingen?

De leden van de D66-fractie lezen dat de NII «First of a Kind»-productiefaciliteiten kan financieren en dat energie- en klimaattechnologie een van de vier domeinen is. Deze leden zien grote kansen voor Nederlandse bedrijven in de keten van wind-op-zee, van sensoren tot funderingen en installatie, en in groen staal. Hoe draagt de NII bij aan de opschaling van Nederlandse productie in de keten van wind-op-zee en andere clean tech? Hoe sluit de NII aan op de energie-innovatieregelingen en de strategische investeringsagenda die de Minister van Klimaat en Groene Groei aankondigt, zodat technologie die volgens het kabinet nog onvoldoende wordt toegepast wel opschaalt?

Deze leden zien de noodzaak van het lostrekken van noodzakelijke private investeringen in bijvoorbeeld de energietransitie. Het probleem van een aantal van deze investeringen is momenteel echter dat ze of tegen randvoorwaarden (stikstof, netcongestie, arbeidsmarkt) aanlopen of dat de investeringen nog niet rendabel zijn, omdat het fossiele alternatief aantrekkelijker is door een gebrek aan beprijzing. Dat er financiering beschikbaar komt via de NII maakt nog geen rendabele business case voor duurzame investeringen. Welke stappen neemt het kabinet met additioneel beleid, zoals normering, beprijzing en vraagcreatie om te zorgen dat er ook meer rendabele business cases komen die financierbaar zijn?

Deze leden onderschrijven het uitgangspunt «no risk, no (societal) return» en het voornemen dat de NII op instellingsniveau een positief rendement haalt zonder dat dit de risicobereidheid in de weg zit. Deze leden lezen dat de exacte rendementsdoelstelling later wordt bepaald. Deze leden hechten eraan dat de NII op afstand en met voorspelbare spelregels kan werken: de politiek stelt vooraf het kader vast en bemoeit zich daarna niet met afzonderlijke investeringen. Is het kabinet bereid de rendementsdoelstelling bij de oprichting vast te leggen op portefeuilleniveau en over een lange termijn, zodat de NII niet wordt afgerekend op jaarresultaten of op individuele investeringen? Hoe voorkomt het kabinet dat tussentijdse aanpassing van die doelstelling, door de aandeelhouder of onder politieke druk, de risicobereidheid van de NII ondermijnt?

De leden van de D66-fractie lezen dat het gestorte kapitaal via evergreen funding blijvend voor Nederland moet worden ingezet. Deze leden steunen dit uitgangspunt. Een instelling die investeert in bedrijven met lange terugverdientijden, moet erop kunnen rekenen dat haar kapitaal niet bij een volgende bezuinigingsopgave wordt aangesproken. De brief maakt echter niet duidelijk hoe het kabinet dit borgt. Hoe ziet het dividendbeleid van de NII eruit en hoe verhoudt zich dat tot het reguliere dividendbeleid voor staatsdeelnemingen? Hoe is dit nu geregeld bij Invest-NL en Invest International? Hoe borgt het kabinet dat rendementen in beginsel in de NII

worden geherinvesteerd en dat gestort kernkapitaal niet tussentijds wordt onttrokken? Overweegt het kabinet dit in het wetsvoorstel te verankeren?

Deze leden lezen dat het kabinet circa 3,3 miljard euro stort, terwijl in tabel 1.3.2 van de bijlagen bij de Miljoenennota 7,561 miljard euro voor de NII op de aanvullende post is geraamd. Wat gebeurt er met het resterende bedrag? Is dat nog gereserveerd voor het moment van nadere afweging over een extra kapitaalstorting?

Deze leden lezen dat aanvullend kernkapitaal kan worden verkregen via een kapitaalstorting door de Staat of via passende vormen van vreemd vermogen, mogelijk met een staatsgarantie en dat het kabinet deze afweging maakt wanneer extra kapitaal nodig is. Waar zet het kabinet op dit moment op in en welke afwegingen spelen daarbij een rol? Hoe weegt het kabinet de analyse van het CPB dat vreemd vermogen met een staatsgarantie mogelijk duurder is dan een directe kapitaalstorting? Welke classificatie verwacht het kabinet voor de NII en welke invloed heeft een staatsgarantie daarop?

Deze leden lezen in het adviesrapport van het CPB dat financiering niet het belangrijkste knelpunt is voor veel investeringen, maar dat arbeidsmarktkrapte, netcongestie en beperkte stikstofruimte vooral een belemmering vormen. Tegelijkertijd verwacht het kabinet 30 miljard euro aan investeringscapaciteit via een publiek-private hefboomwerking. Kan het kabinet toelichten in hoeverre de knelpunten van arbeidsmarktkrapte, netcongestie en stikstofruimte zijn meegenomen in deze berekening? Hoe gaat het kabinet de additionaliteit van de NII in de toekomst monitoren? Welke stappen gaat het kabinet parallel aan de oprichting van de NII zetten op de effectiviteit ervan uiteindelijk een succes te maken door deze randvoorwaarden voor investeringen aan te pakken op korte termijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD- fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de Kamerbrief over het startschot van de Nationale Investeringsinstelling (NII). Deze leden zijn blij dat er werk wordt gemaakt van de oprichting van de NII. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

Het Centraal Planbureau concludeert in een onderzoek naar de NII dat de overheid zich zal moeten blijven richten op het wegnemen van andere belemmeringen voor investeringen. Deze leden roepen het kabinet dan ook op maatregelen te blijven nemen zodat de structurele economische groei in Nederland minimaal 1,5 procent bedraagt.

De Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen (NVP), DUFAS, het Verbond van Verzekeraars en de Nederlandse Vereniging van Banken geven aan drie aandachtspunten te hebben bij de NII. Dit gaat om een onafhankelijke positionering van de NII, een governancestructuur met strategische adviesraad bestaande uit onafhankelijke experts uit de markt én voldoende omvang en slagkracht. Welke waarborgen bouwt het kabinet momenteel in zodat investeringsbeslissingen onafhankelijk van politieke invloed worden genomen, niet alleen voor deze kabinetsperiode, maar ook de volgende kabinetsperioden? De leden van de VVD-fractie onderstrepen in dit kader dat het CPB concludeert dat de NII zich niet zou moeten focussen op brede maatschappelijke doelstellingen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het kabinet wil dat de NII fungeert als partner van de Europese investeringsbank, naast het zijn van partner voor andere Europese nationale investeringsinstellingen en overige Europese en nationale instellingen. Moet dit leiden tot extra financiële

impulsen voor Nederland, bijvoorbeeld vanuit de Europese investeringsbank en zo ja, op welke manier moet dit concreet tot stand komen?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de NII een deel van het bestaande financieringsinstrumentarium moet bundelen. Naast Invest-NL en Invest International, moet in de toekomst een aantal andere financieringsregelingen volgen. Deze leden juichen dit toe, omdat het huidige financieringslandschap erg versnipperd is. Zo schreef het Financieel Dagblad dat uit onderzoek van het Groningse databedrijf Innovatiespotter blijkt dat de duizenden innovatiesubsidies en andere stimuleringsprogramma's nauwelijks worden gebruikt door de meest innovatieve bedrijven en dat er zeker voor microbedrijven – met minder dan tien werknemers – een gat zit tussen het aanbod en de daadwerkelijk gebruikte steun. Deze leden lezen dat het kabinet op een later moment het besluit tot verdere integratie van de verschillende financieringsinstrumenten wil nemen. Wanneer verwacht het kabinet dit besluit te nemen? Kan het kabinet toezeggen dat het voor een zo breed mogelijke scala aan (semi-)publieke instrumentaria onderzoekt of dit opportuun is, zoals exportkredietverzekeringen, het Nationaal Groeifonds, FMO, de ROM's, BMKB en diverse investeringsvehicles van de RvO (zoals Vroegefasefinanciering, innovatiekrediet, etc.)? Hoe kijkt het kabinet in het specifiek aan tegen borg- en garantstellingen als instrument voor de NII?

De leden van de VVD-fractie hebben daarnaast vragen over de mobilisatie van privaat kapitaal. Hoe wil het kabinet dit in het geval van de NII concreet mobiliseren? Daar waar het NII een katalysator moet zijn, is het dan ook de bedoeling dat het via risico-allocatie zal gaan, bijvoorbeeld door het NII meer risico te laten lopen dan privaat kapitaal (bijvoorbeeld *s*ubordinated debt van NII versus senior debt van privaat kapitaal)?

Deze leden lezen dat er wordt gesproken over het «Nederlandse bedrijfsleven» en «toekomstig verdienvermogen van Nederland». Wat bedoelt het kabinet hier precies mee? Zijn dit uitsluitend ondernemingen met een >50% in Nederland gehouden aandeelhouderschap of ook substantiële Nederlandse dochterondernemingen van buitenlandse multinationals?

De leden van de VVD-fractie lezen dat als de hoeveelheid kansrijke investeringsproposities vanuit de markt de huidige slagkracht van de NII overstijgt, de ambitie met private partijen is om dit succes verder uit te bouwen. Dat betekent dat er in dat geval aanvullend kernkapitaal nodig is voor de NII, zo stelt het kabinet. Dit kernkapitaal kan in twee vormen worden verkregen: via additionele kapitaalstortingen door de staat of via het aantrekken van passende vormen van vreemd vermogen (mogelijk met een staatsgarantie), zo schrijft het kabinet. Waaraan moet worden gedacht bij financiering van de NII via «passende vormen van vreemd vermogen»?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de NII zich bij oprichting zal richten op de vier domeinen die zijn geïdentificeerd in het rapport van Peter Wennink. Tegelijkertijd schrijft het kabinet dat deze focus «geen keurslijf» is. «De NII blijft flexibel om in te spelen op andere sectoren die voor Nederland van belang zijn», zo schrijft het kabinet. Hoe moeten deze leden deze twee samen rijmen?

Dan over de organisatie van de NII. Hoeveel FTE verwacht het kabinet dat er benodigd is voor de NII? Hoeveel daarvan betreft overhead? Hoe worden de bestaande werknemers van Invest-NL en Invest International bij de lopende integratie betrokken? Welke waarborgen bouwt het kabinet in voor een slagvaardige NII? Waar wordt de nieuwe organisatie gehuisvest?

De leden van de VVD-fractie onderschrijven dat de nota deelnemingenbeleid stelt dat bestuurders specifieke marktgerelateerde kennis en ervaring dienen te hebben. Deze leden vragen de Minister om nader toe te lichten of het voorgenomen beloningsbeleid van NII-bestuurders toereikend is om geschikte bestuurders aan te trekken.

Mede op aandringen van de leden van de VVD-fractie wordt momenteel de Wet stimulering start- en scale-ups in de Kamer behandeld. Deze wet moet medewerkersparticipatie aantrekkelijker maken. Die wet bevat daartoe een definitie van start- en scale-ups, maar naar mening van deze leden en naar mening van het bedrijfsleven is deze definitie complex. Tegelijkertijd is het de verwachting dat de NII in het specifiek start- en scale-ups van de nodige financiering zal voorzien. Ziet het kabinet mogelijkheden tot het maken van een koppeling tussen de hulp die de NII aan een bedrijf kan bieden en de definitie voor start- en scale-ups teneinde administratieve lasten (bijvoorbeeld rondom medewerkersparticipatie) te verminderen en zo ja, op welke manier precies?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de NII de beschikking krijgt over een kernkapitaal van circa 6,6 miljard euro. Is het kabinet van plan om eventuele ontvangen dividenden of rentebetalingen terug te storten in de NII of vloeien deze conform de nota deelnemingenbeleid 2022 rechtstreeks terug naar de overheidsfinanciën?

De leden van de VVD-fractie maken zich zorgen over de verslechterende bedrijvendynamiek in Nederland, zoals blijkt uit onder andere de Miljoenennota en de CPB-publicatie «Proces van creatieve destructie verzwakt in Nederland». Het CPB noemt voldoende financieringsmogelijkheden voor innovatieve bedrijven daarbij als beleidsoptie om dit te verbeteren. Deze leden zien in de NII een uitstekend middel om de bedrijvendynamiek te verbeteren, door innovatieve bedrijven met groeikansen de financiering te bieden om deze kansen en innovaties te verzilveren. Deze leden vragen of het kabinet deze doelstelling ook onderschrijft. Indien dat zo is, vragen deze leden om nader te motiveren hoe financiering van de NII gericht bij deze bedrijfstak terecht kan komen. Aanvullend zien deze leden namelijk ook het risico dat niet-levensvatbare en niet-innovatieve bedrijven, door sommige economen «zombiebedrijven» genoemd, ook aanspraak zullen willen maken op financiering en dit mogelijk ook krijgen. Deelt het kabinet de mening dat dit niet de bedoeling is? Indien het antwoord bevestigend luidt vragen de leden van de VVD-fractie welke waarborgen het kabinet van plan is in te bouwen om de NII als middel in te zetten om de bedrijvendynamiek in Nederland te verbeteren en of de doelstelling om de bedrijvendynamiek te verbeteren nader uitgewerkt kan worden in aanloop naar de oprichting van de NII.

De leden van de VVD-fractie lezen in de Nota Deelnemingenbeleid 2022 dat de staat hoge eisen stelt aan deelnemingen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en verantwoordelijkheid en dat de staat een voorbeeldfunctie verwacht op het gebied van mensen, maatschappij en milieu. Deze leden onderschrijven de waarde van MVO, maar wijzen ook op het spanningsveld met de taak van de NII om financiering te verlenen aan kleinere innovatieve bedrijven die beperktere capaciteiten hebben om aan MVO-doelstellingen te voldoen dan grote (mogelijk minder innovatieve) corporaties. Deze leden vragen het kabinet of het kabinet deze spanning herkent en of het kabinet bereid is waarborgen op te nemen dat MVO-doelstellingen niet leidend zijn in het toekennen van financiering aan innovatieve ondernemingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie ondersteunen het opzetten van een Nationale Investeringsinstelling en zijn blij met de eerste, zij het voorzichtige, stappen die het kabinet zet. Tegelijkertijd vinden deze leden het cruciaal dat die eerste stappen goed aansluiten op de ambitie en potentie die een de instelling heeft. Andere EU-landen laten zien dat er veel meer mogelijk is dan de Nederlandse inzet. Deze leden hopen dat het kabinet dat ziet en verdere stappen in die richting zet.

De leden van de PRO-fractie constateren dat de NII in 2028 wordt opgericht, maar dat de strategische noodzaak om te investeren niet wacht. Invest International schat halverwege 2027 geen kapitaal meer te hebben om nieuwe verplichtingen aan te gaan, bij Invest-NL speelt eenzelfde probleem. Deze leden constateren dat noodzakelijke kapitaalstortingen niet in het begrotingstekort lopen. Kan het kabinet reflecteren op de tekorten van beide organisaties? En hoe worden deze behoeften betrokken bij de opzet van de NII? Zijn er mogelijkheden om al eerder te investeren dan nu gepland of het kapitaal te vergroten en gaat het kabinet daar gebruik van maken?

De leden van de PRO-fractie constateren bijvoorbeeld dat Invest International de komende jaren 500 miljoen euro extra kapitaal nodig heeft om cruciale projecten op het gebied van strategische grondstoffen te kunnen financieren. Door een gebrek aan kapitaal en de omvang van projecten kan dat nu niet uit. Wat gaat het kabinet hier concreet aan doen? Erkent het kabinet dat het cruciaal is voor onze strategische autonomie als deze projecten wel gefinancierd worden? Ziet het kabinet hiervoor andere opties?

Deze leden constateren dat de NII van start gaat met een kernkapitaal van 6,6 miljard euro, maar dat een aanzienlijk deel daarvan al geïnvesteerd of gecommitteerd is. Hoe groot is de vrij te investeren som van de NII bij de start? Is het kabinet bekend met extern onderzoek dat de benodigde balansomvang richting 2036 op 17 tot 21 miljard euro raamt? Hoe gaat het kabinet dit gat dichten?

De leden van de PRO-fractie lezen in de kamerbrief van het kabinet dat eventueel aanvullend kernkapitaal afhankelijk is van de hoeveelheid kansrijke investeringsproposities. Beschikt het kabinet over prognoses van de toekomstige kapitaalbehoefte van de NII, Invest-NL en/of Invest International? Zo ja, kan het kabinet deze prognoses met de kamer delen?

De leden van de PRO-fractie constateren dat de het geplande kernkapitaal onvoldoende is om de ambitie en benodigde omvang van de NII waar te maken. De NII moet hiervoor vreemd vermogen kunnen aantrekken via obligaties met een staatsgarantie, wat kan worden ingezet voor schaalbare, langlopende projecten, terwijl het kernkapitaal de risicodragende delen financiert. Voor verschillende institutionele beleggers is een staatsgarantie een harde voorwaarde om in te stappen. Wil het kabinet deze stap zetten en een staatsgarantie beschikbaar stellen aan de NII? Zo ja, op welke termijn acht het kabinet dit haalbaar? Zo nee, waarom niet? Hoe denkt het kabinet de ambities waar te maken zonder deze garantie?

De leden van de PRO-fractie constateren ook dat de kamerbrief lijkt te suggereren dat het al dan niet buiten de EMU-criteria vallen iets is dat het kabinet (naar keuze van CBS en Eurostat) gaat overkomen, in plaats van dat er door het kabinet zelf voor gekozen is en op gestuurd wordt. In Europa is het niet de uitzondering, maar de regel dat dergelijke overheidsbanken buiten de EMU-cijfers blijven. Dat is het geval in tenminste

Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje, Portugal, Luxemburg, Bulgarije, Cyprus, Malta, Polen, Slowakije, Hongarije en Slovenië. In ons eigen land geldt dat overigens voor de overheidsbanken van de medeoverheden (BNG en NWB). Dat kan Nederland ook voor de NII bereiken. Hoe gaat de NII dat realiseren? Invest-NL en Invest-International zijn elk voor een significant deel van hun exploitatiebudget afhankelijk van jaarlijkse budgettaire bijdragen van de ministeries. Hoe verhoudt dat zich tot de nagestreefde onafhankelijkheid van de NII en tot positionering buiten de EMU-criteria?

Verder lezen deze leden dat het CPB concludeert dat het bij het ontwerp van de NII zinvoller is om uit te gaan van de doelstelling, dan het effect op overheidstekort of -schuld. Deelt het kabinet deze conclusie? Hoe verhoudt dit zich tot de grote ambities van het Rapport Wennink, die het kabinet hiermee zegt uit te voeren, tegenover de beperkte omvang van de NII? En hoe verhoudt dit zich tot de mogelijkheid van het aantrekken van vreemd vermogen middels een staatsgarantie?

De leden van de PRO-fractie constateren dat de flexibele inzet van middelen een belangrijke voorwaarde voor succes is. De kamerbrief suggereert dat de strategische zaken moeten worden gefinancierd via financieringsregelingen die maar een deel van het beschikbare budget omvatten. Kan het kabinet hier duidelijkheid over verschaffen? Welk deel van de beschikbare vrij investeerbare ruimte kan geïnvesteerd worden in risicovolle strategische projecten? En welke kaders gaan er voor deze projecten gelden? Gaat het kabinet een laag normrendement hanteren voor de inzet van het kernkapitaal?

De leden van de PRO-fractie constateren verder dat het kabinet vaag blijft over de verhouding tussen marktconform en niet-marktconform en wat dit precies gaat betekenen. Enerzijds wordt (terecht) gesteld dat concrete afwijzingen of terughoudendheid van private partijen als gevolg van marktfalen noodzakelijk zijn voor de NII om in te stappen. Anderzijds wordt voor elke investering private cofinanciering als uitgangspunt genoemd. Dat is strijdig. Kan het kabinet reflecteren op de afwegingen die het wat dit betreft gaat maken? Kan het kabinet toezeggen dat het geen strengere co-financieringseisen zal stellen dan het Europese staatsteunrecht vereist?

Deze leden constateren verder dat het kabinet terecht het belang van één duidelijke en aaneengesloten financieringslijn voor bedrijfsfinanciering, van de aanwas van nieuwe innovatieve startups tot aan scaleups en groter, benadrukt. Maar waar de ROM's in eerdere kamerbrieven over de NII nog wel werden genoemd, komen deze in de huidige brief niet meer voor. Hoe worden de ROM's wel meegenomen in de uitwerking van de NII? Hoe worden de kapitaaltekorten van de ROM's nu meegenomen in de uitwerking?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie vragen ten aanzien van het aangekondigde startkapitaal van circa 3,3 miljard euro uit de verkoopopbrengst van TenneT Duitsland en het totale kernkapitaal van 6,6 miljard euro om een gedetailleerde risico-analyse voor de Staat. Hoe verhoudt de beoogde hefboomwerking tot 30 miljard euro zich tot de mogelijke financiële blootstelling van de Staat bij eventuele verliezen op risicovolle investeringen?

Kan het kabinet uiteenzetten welke concrete criteria worden gehanteerd bij de CBS/Eurostat-classificatie en welke consequenties een classificatie binnen de overheidssector heeft voor de EMU-schuld? Welke aanvullende staatsgaranties worden voorzien bij het aantrekken van vreemd vermogen en wat zijn de verwachte kosten hiervan?

Ten aanzien van de additionele rol en de rendementsdoelstelling vragen de leden van de PVV-fractie op welke wijze geborgd wordt dat investeringen in situaties met een hoog risicoprofiel en lange terugverdientijden daadwerkelijk marktconform geprijsd worden. Hoe wordt voorkomen dat publiek kapitaal marktpartijen verdringt wanneer investeringen onder gelijke voorwaarden (pari passu) plaatsvinden? Op welke termijn en aan de hand van welke specifieke rekenmethodiek wordt de rendementsdoelstelling op instellingsniveau vastgesteld om te garanderen dat het gestorte kapitaal waardevast blijft zonder verlies van maatschappelijk vermogen?

Inzake de governance en de bestuursstructuur verzoeken de leden van de PVV-fractie om een cijfermatige onderbouwing van de verwachte apparaat- en exploitatiekosten voor de ontwikkeltaak en de two-tier bestuursstructuur.
Hoe wordt gewaarborgd dat het beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur strikt binnen de kaders van de Wet normering topinkomens (WNT) blijft en dat private benchmarks niet leiden tot ongewenste stijgingen van de bestuurskosten? Welke specifieke zeggenschapsrechten behoudt de aandeelhouder inzake individuele investeringsbeslissingen met een hoog maatschappelijk of financieel afbreukrisico?

Tot slot vragen deze leden om opheldering over de internationale pijler van de NII en de integratie van Invest International. Welk exact deel van het kernkapitaal wordt geoormerkt voor investeringen buiten Nederland of de Europese Unie en hoe verhoudt dit zich tot de nationale economische belangen? Welke juridische en financiële risico's brengt het goedkeuringstraject voor staatssteun bij de Europese Commissie met zich mee voor de reeds bestaande fondsen en instrumenten die in de NII worden ondergebracht?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de kamerbrief «Startschot van de Nationale Investeringsinstelling». Allereerst zijn deze leden verheugd dat de NII er komt en over de stappen die inmiddels zijn gezet. Het is van groot belang dat er meer wordt geïnvesteerd in ons verdienvermogen en de NII is hierin een belangrijk instrument. De betrokkenheid van de financiële sector is cruciaal voor het slagen van de NII. Dit hebben deze leden meermaals benadrukt en deze leden zijn blij dat het kabinet hier ook van doordrongen is. Deze leden vinden het dan ook een mooi signaal dat de financiële sector middels een intentieverklaring haar steun heeft uitgesproken. Nu is het zaak om dit commitment om te zetten in daadwerkelijke resultaten. Daarover hebben deze leden nog onderstaande vragen.

De leden van de CDA-fractie lezen in de kamerbrief veel goede intenties als het gaat om het stimuleren van private cofinanciering. Dit waarderen zij. Tegelijkertijd geldt: the proof of the pudding is in the eating. De betrokkenheid van de financiële sector bij de oprichting van de NII is een goed startpunt, maar hoe wordt deze betrokkenheid ook op de lange termijn geborgd?

In de intentieverklaring stelt de financiële sector voor om kennis en ervaring uit de markt structureel te betrekken via een strategische adviesraad. Hoe kijkt het kabinet tegen dit voorstel aan? Wordt de instelling van een dergelijke adviesraad meegenomen bij de verdere uitwerking van de governancestructuur van de NII?

Daarnaast lezen deze leden dat de ondertekenaars van de intentieverklaring bereid zijn om hun hulp aan te bieden voor de kapitaalstructurering. In de brief wordt aangegeven dat op dit aanbod ingegaan wordt, maar wordt niet beschreven op welke manier. Kan hier meer duiding over gegeven worden? Wordt de financiële sector bijvoorbeeld actief betrokken in werkgroepen?

De leden van de CDA-fractie lezen dat de mogelijkheid om (eventueel door de Staat gegarandeerde) NII-obligaties uit te geven afhankelijk is van de classificatie van de NII binnen of buiten de overheid. Deze classificatie wordt door het CBS in samenspraak met Eurostat bepaald op basis van vooraf vastgestelde criteria, waarbij onder meer de autonomie en het marktconforme karakter van de NII een belangrijke rol spelen. Ziet de Minister mogelijkheden om bij de verdere inrichting van de NII rekening te houden met deze criteria, met als doel een classificatie buiten de overheid mogelijk te maken? Dit mede vanwege de kansen die de uitgifte van NII-obligaties biedt om het totale investeringsvolume te vergroten, zoals ook in de intentieverklaring van de financiële sector wordt benadrukt.

De leden van de CDA-fractie hechten daarnaast groot belang aan de onafhankelijkheid van de NII en de continuïteit van haar langetermijnmandaat. Om banken, verzekeraars en andere institutionele beleggers bereid te vinden voor twintig of dertig jaar mee te investeren, moeten zij erop kunnen vertrouwen dat de opdracht en investeringsstrategie van de NII niet voortdurend wijzigen als gevolg van politieke besluitvorming. Wat is de inzet van het kabinet om bij de wettelijke inrichting van de NII te borgen dat de instelling op voldoende afstand staat van politieke besluitvorming. Welke waarborgen worden ingebouwd om te voorkomen dat toekomstige kabinetten tussentijds de investeringsstrategie of prioriteiten van de NII wijzigen?

De leden van de CDA-fractie constateren dat uit de kamerbrief nog onvoldoende duidelijk wordt hoe de Kamer wordt geïnformeerd over de doelstellingen van de NII en de mate waarin deze worden gerealiseerd. In de brief wordt aangegeven dat de exacte rendementsdoelstelling voor de NII op een later moment wordt bepaald. Wanneer wordt deze vastgesteld en welke uitgangspunten worden daarbij gehanteerd? Is dit een vaste rendementsdoelstelling op instellingsniveau of wordt daarbij ook mogelijk gedifferentieerd tussen verschillende fondsen binnen de NII.
Daarnaast lezen deze leden dat in de intentieverklaring wordt uitgegaan van een indicatieve multiplier van 3,5 voor het mobiliseren van privaat kapitaal. Is dit een concrete streefwaarde waarop gestuurd wordt of is dit meer een indicatieve verwachting?

Ook vragen de leden van CDA-fractie op welke wijze en frequentie de Kamer geïnformeerd wordt over de voortgang en de daadwerkelijk gerealiseerde resultaten met betrekking tot rendement en cofinanciering?

De leden van de CDA-fractie zien de NII als een belangrijke aanvulling op het bestaande financieringsinstrumentarium om innovatieve bedrijven te laten doorgroeien en opschalen. In de Septemberbrief van de Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat wordt ingegaan op de samenhang tussen de NII, het NADI en het Nationaal Groeifonds. Deze leden missen echter nog een concrete uitwerking van de samenwerking

met de ROM's en bestaande regionale innovatieclusters. Hoe wil het kabinet zorgen voor een goede aansluiting tussen deze partijen en de NII, zodat een doorlopende financieringslijn ontstaat voor innovatieve bedrijven? Welke rol ziet het kabinet daarbij voor de ROM's en regionale innovatieclusters bij het identificeren en doorgeleiden van kansrijke investeringsproposities naar de NII?

De leden van de CDA-fractie lezen dat er nog geen definitieve keuze is gemaakt over het onderbrengen van financieringsregelingen, die op dit moment bij RVO zijn belegd. Deze leden begrijpen dat het, gegeven het huidige mandaat van Invest-NL, lastig is om deze regelingen nu al onder de NII te brengen. Wel willen deze leden benadrukken dat deze leden zeker meerwaarde zien in het samenvoegen van deze regelingen om zo tot één doorlopend loket (one-stop-shop) te komen. Ook marktpartijen benadrukken het belang van één duidelijke en aaneengesloten financieringslijn en minder versnippering. Wanneer kan het kabinet definitief uitsluitsel geven over de keuze om het RVO-instrumentarium al dan niet bij de NII onder te brengen? Duidelijkheid hierover is namelijk van belang voor een heldere positionering van de NII binnen het bestaande financieringslandschap.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de NII zich richt op de vier domeinen van Wennink, maar tegelijkertijd flexibel blijft om in te spelen op andere sectoren. In dit kader vragen deze leden of het kabinet van mening is dat strategische autonomie en het versterken van kritieke waardeketens onderdeel zouden moeten zijn van het mandaat van de NII. Zouden investeringen die primair bijdragen aan strategische autonomie, maar niet direct gericht zijn op innovatie, binnen het mandaat van de NII passen? In het verlengde daarvan: zouden bedrijven die noodzakelijk zijn voor de opschaling van innovatieve koplopers, maar zelf niet primair als innovatief bedrijf kwalificeren, ook toegang moeten krijgen tot financiering vanuit de NII?

De leden van de CDA-fractie zijn voorstander van een snelle, maar gedegen oprichting van de NII. In de opdrachtbrief voor de taskforce is gecommuniceerd dat de NII voor 2028 opgericht dient te worden. Dit wordt echter niet herhaald in de meest recente kamerbrief. Liggen we nog op koers om de oprichting van de NII voor 2028 af te ronden? Kan het kabinet de verdere planning, in het bijzonder ten aanzien van het wetgevingstraject, nader specificeren? Wanneer verwacht het kabinet het wetsvoorstel aan de Kamer te kunnen aanbieden en welke mogelijkheden ziet het kabinet om dit proces, zowel aan de zijde van het kabinet als van de Kamer, te versnellen?

Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie of het kabinet kan verduidelijken of het aanvullende kapitaal van 3,3 miljard euro tot de formele oprichting van de NII op de plank blijft liggen. Of kan dit bedrag al eerder kan worden ingezet, bijvoorbeeld via Invest-NL, wanneer zich kansrijke investeringsmogelijkheden voordoen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

De leden van de JA21-fractie hebben kennisgenomen van de brief over het startschot van de NII en van de intentieverklaring vanuit de financiële sector. Deze leden onderschrijven dat de investeringsinstelling een goed instrument is om een financieringsgat in de kapitaalmarkt te dichten maar zien de instelling niet als totaaloplossing voor alle problemen die de economische groei belemmeren. Deze leden hebben een aantal vragen over de verdere uitwerking, afbakening en inrichting van de NII.

De leden van de JA21-fractie lezen dat het kabinet stelt dat veel jonge, innovatieve bedrijven niet in Nederland opschalen en dat dit onder andere komt doordat financiering in andere landen, voornamelijk de Verenigde Staten, wel beschikbaar is. Het kabinet erkent in de brief ook dat vergunningverlening en stikstofproblematiek hieraan bij kunnen dragen. De financiële sector noemt in haar intentieverklaring regelgeving, infrastructuur en vergunningverlening als randvoorwaarde voor de investeringsbereidheid. Deze leden vragen daarom welk inzicht het kabinet heeft in de oorzaken van vertrek of buitenlandse opschaling van Nederlandse innovatieve bedrijven. In hoeveel gevallen is de toegang tot financiering de voornaamste reden? In hoeveel gevallen spelen andere factoren zoals vergunningverlening, regeldruk, compliance, netcongestie of een betere afzetmarkt in de Verenigde Staten een veel grotere rol en komt financiering voornamelijk niet op gang doordat deze randvoorwaarden niet goed zijn?

Deze leden vragen of de NII ook een signalerende rol krijgt wanneer zij bij investeringsprojecten stuitten op niet-financiële knelpunten. Kan de NII dergelijke knelpunten verzamelen en periodiek concrete aanbevelingen doen om specifieke regels te schrappen, vergunningprocedures te versnellen of andere belemmeringen weg te nemen? Deze leden beogen hiermee te voorkomen dat kapitaal wordt ingezet om een financieringsprobleem op te lossen, terwijl de onderliggende oorzaak niet wordt opgelost. Deze leden vragen hoe wordt vastgesteld dat een investering zonder de NII niet tot stand zou komen. Hoe wordt voorkomen dat de NII financiering verstrekt die ook door private partijen had kunnen worden aangeboden? Hoe wordt voorkomen dat ondernemingen voor de NII kiezen omdat de voorwaarden gunstiger zijn dan bij private financiers?

De leden van de JA21-fractie vinden een scherpe afbakening van de rol van de NII belangrijk. In de brief schrijft het kabinet dat concrete afwijzingen of terughoudendheid van private financiers als gevolg van marktfalen een grond is voor de NII om in te stappen. Kan het kabinet een definitie geven van wat zij onder «marktfalen» verstaan? Kan het kabinet daarbij concrete voorbeelden geven van situaties waarin de NII wel en niet over kan gaan tot financiering? Deze leden zijn daarbij met name geïnteresseerd in voorbeelden waar er ook sprake kan zijn van een subsidiecomponent. Deze leden vragen of voordat tot financiering wordt overgegaan ook wordt onderzocht of het vermeende marktfalen op een andere manier kan worden opgelost? Daarbij denken deze leden bijvoorbeeld aan het wegnemen van handelsbelemmeringen via handelsakkoorden, diplomatieke inzet bij buitenlandse staatssteun, aanpassing van regelgeving of versnelling van vergunningprocedures. Kan het kabinet de zorg van deze leden wegnemen dat financiering niet de eerste reflex gaat worden wanneer het marktfalen ook beleidsmatig kan worden opgelost?

De leden van de JA21-fractie wijzen erop dat de intentieverklaring vermeldt dat institutionele beleggers graag aansluiting zoeken bij bestaande MVB- en impactstrategieën. Deze leden vragen hoe het kabinet wil voorkomen dat financiering vanuit de NII gepaard gaat met omvangrijke rapportage- en complianceverplichtingen waardoor de toegankelijkheid voor ondernemingen verkleint. Kan het kabinet bevestigen dat ondernemers niet meer duurzaamheids-, impact- of SDG-rapportages hoeven aan te leveren dan strikt noodzakelijk is voor de individuele financieringsbeslissing van de cofinanciers? Kan zoveel mogelijk worden aangesloten bij de informatiebehoefte van de cofinancier en worden voorkomen dat de NII een aparte rapportageverplichting oplegt waar private partijen geen behoefte aan hebben?

De leden van de JA21-fractie vragen of naast institutionele cofinanciering ook wordt gekeken naar laagdrempelige investeringsproducten voor particuliere beleggers. Is het bijvoorbeeld denkbaar dat burgers via banken of andere financiële instellingen kunnen investeren in een fonds of obligatieproduct gekoppeld aan de NII? Zo nee, waarom niet? Deze leden vragen hoe risico's en opbrengsten worden verdeeld tussen de NII en private cofinanciers. Dragen private partijen naar verhouding evenveel risico als de overheid? Kunnen private partijen voorrang krijgen bij terugbetaling, waardoor verliezen eerder voor rekening van de overheid komen?

Deze leden vragen hoe het kabinet uitvoering geeft aan de aangenomen motie-Nanninga/Keijzer over het uitsluiten van diversiteits- en inclusiecriteria bij investeringsbeslissingen van de NII (Kamerstuk 36 630, nr. 16). Hoe wordt geborgd dat deze criteria ook geen rol spelen bij de besteding van NII-middelen via fondsen en andere tussenpartijen?

De leden van de JA21-fractie lezen dat de NII naast een financieringstaak ook een regelingentaak krijgt en dat deze regelingen ook niet-marktconform kunnen zijn en een subsidiecomponent kunnen bevatten. Deze leden zien in de regelingentaak een risico op blijvende politieke sturing. Hoe wordt voorkomen dat opeenvolgende kabinetten steeds nieuwe beleidsdoelstellingen en regelingen bij de NII onderbrengen? Hoe beoordeelt het kabinet het voorstel om alleen bij oprichting regelingen toe te wijzen en alleen nieuwe regelingen toe te staan na vaststelling van een expliciete formulering van marktfalen? Hoe beoordeelt het kabinet een einddatum of verplichte herbeoordeling van een regeling?

Deze leden vragen daarnaast om een volledig overzicht van alle bestaande regelingen die mogelijk bij de NII worden ondergebracht en deze uit te splitsen naar of zij op dit moment bij Invest-NL, Invest International, RVO of elders zijn belegd, onder welk ministerie zij vallen, welke financiële omvang zij hebben en daarbij aangeven of er sprake is van een subsidiecomponent? Kan het kabinet daarnaast aangeven aan welke toekomstige nieuwe regelingen zij denken?

Deze leden vragen of bij iedere investering vooraf een strategie wordt vastgesteld voor het beëindigen van de betrokkenheid van de NII. Is het uitgangspunt dat de NII haar financiering afbouwt of haar belang verkoopt zodra private partijen de financiering volledig kunnen overnemen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de JA21-fractie lezen dat de NII start met circa 6,6 miljard euro kernkapitaal waarmee met een verwachte multiplier een investeringsomvang van circa 30 miljard euro wordt bereikt. Richting 2035 wordt er verwacht dat het benodigde kapitaal tussen de 80 en 100 miljard euro moet zijn en dat daarvoor mogelijk aanvullend kernkapitaal of staatsgegarandeerd vreemd vermogen nodig is. Deze leden vragen of het kabinet aan kan geven op welk moment het kernkapitaal naar verwachting onvoldoende wordt. Welke indicatoren worden gebruikt om vast te stellen wanneer aanvullend kapitaal nodig is? Welke maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat het kernkapitaal door rendement en herinvestering zoveel mogelijk op natuurlijke wijze groeit, zodat nieuwe kapitaalstortingen door de staat niet doorlopend nodig blijven? Het kabinet schrijft dat de exacte rendementsdoelstelling later wordt vastgesteld en dat op lange termijn positief rendement nodig is om het kapitaal blijvend te kunnen inzetten. Kan het kabinet toezeggen dat de rendementsdoelstelling ten minste zodanig wordt vastgesteld dat de slagkracht van het vermogen op zijn minst gelijk blijft? Met andere

woorden: dat de ondergrens is dat het rendement op langere termijn ten minste de inflatie moet verslaan?

De leden van de JA21-fractie lezen in de brief de formulering «no risk, no (societal) return». Kan het kabinet toelichten waarom hier nadrukkelijk het woord «societal» is toegevoegd? Welke maatschappelijke rendementen worden hierbij bedoeld? Kan worden gegarandeerd dat financieel rendement altijd boven maatschappelijke doelstellingen gaan?

De leden van de JA21-fractie lezen dat het kabinet aangeeft dat de uiteindelijke classificatie van de NII door het CBS, met eindoordeel van Eurostat mede bepalend is voor de wijze waarop kapitaal wordt verstrekt. Bij classificatie «binnen de sector overheid» ligt een directe kapitaalstorting voor de hand, bij classificatie «buiten de overheid» kan vreemd vermogen aantrekkelijker zijn omdat dit niet rechtstreeks de EMU-schuld verhoogt. Deze leden vragen of hierover inmiddels gesprekken zijn gevoerd met het CBS en Eurostat en wat daarvan de actuele stand van zaken is. Zo nee, gaat het kabinet deze gesprekken nog van tevoren voeren en wat is daarbij de inzet van het kabinet zelf? Welke classificatie ziet het kabinet zelf als het meest wenselijk? Heeft het kabinet keuzes in kaart waarmee zij zelf de classificatie voor binnen of buiten de sector overheid nog kunnen beïnvloeden? Is het kabinet bereid de Kamer tijdig te informeren voordat besluiten worden genomen die van invloed kunnen zijn op deze classificatie?

De leden van de JA21-fractie lezen dat het kernkapitaal «optimaal» moet worden verdeeld tussen het nationale en internationale domein en dat wordt gestreefd naar een gebalanceerde en toekomstbestendige verdeling. Kan het kabinet aangeven wat onder een gebalanceerde verdeling wordt verstaan? Staat het kabinet ervoor open om in het wettelijke kader een verdeelsleutel of bandbreedte op te nemen om te borgen dat een voldoende substantieel deel van de investeringen worden gedaan in Nederland? Deze leden vragen ook om nadere uitleg van de formulering dat bij de internationale focus «nationale economische en ontwikkelingsbelangen hand in hand gaan». Kan het kabinet voorbeelden geven van investeringen waarbij beide belangen hand in hand gaan en daarbij ook aangeven hoe er wordt gehandeld wanneer economische belangen en ontwikkelingsdoelen mogelijk met elkaar botsen?

De leden van de JA21-fractie vragen of het het uitgangspunt van het kabinet is dat de staat permanent 100 procent aandeelhouder blijft, of dat de het kabinet openstaat voor gedeeltelijke privatisering of toetreding van private aandeelhouders wanneer de NII zich heeft ontwikkeld tot een volwassen instelling.

Deze leden lezen dat het kabinet ernaar streeft om in 2027 een CEO aan te trekken. Kan het kabinet vooraf een profielschets voor deze functie opstellen en met de Kamer delen? Welke ervaring, expertise en onafhankelijkheid zoekt het kabinet?

De leden van de JA21-fractie constateren dat voor het vaststellen van de beloning de WNT en een private benchmark als ijkpunt worden gebruikt. Aan welke private instellingen of bedrijven denkt het kabinet bij deze benchmark?

Deze leden vragen welke mogelijkheden bewindspersonen krijgen om individuele investeringsbeslissingen te beïnvloeden. Kunnen zij de NII opdragen een specifiek bedrijf of project te financieren of een afwijzing te heroverwegen? Welke waarborgen voorkomen dat politieke voorkeuren bepalend worden voor individuele investeringen?

De leden van de JA21-fractie vragen in hoeverre de bestaande investeringen, fondsen en projecten van Invest-NL en Invest International passen binnen de vier gekozen domeinen van de NII. Welk deel van de huidige projecten valt daarbuiten? Hoe wordt omgegaan met bestaande verplichtingen en investeringen die niet passen binnen de toekomstige focus van de NII, is bij de integratie daarop bijsturing of afbouw nodig?

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de kamerbrief «startschot van de nationale investeringsinstelling». Deze leden hebben voor nu geen vragen aan het kabinet.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende stuk. Deze leden erkennen het belang van een goed investeringsklimaat en onderschrijven het idee dat een investeringsinstelling hieraan kan bijdragen. Deze leden hebben echter nog wel vragen.

Erkent het kabinet dat het noodzakelijk is dat ook het MKB kan profiteren van de NII? De leden van de SGP-fractie vragen hoe het kabinet borgt dat niet alleen grotere bedrijven maar juist ook het midden- en kleinbedrijf gaat profiteren van de NII. Wordt hier in de opzet van de instelling voldoende rekening mee gehouden?

De leden van de SGP-fractie wijzen op het feit dat er in het verleden diverse fondsen zijn opgezet met vergelijkbare doelen. Denk aan het Fonds Economische Structuurversterking en het Nationaal Groeifonds. De selectie van investeringsprojecten, de mogelijkheden om budget te onttrekken en de focus van deze fondsen zorgden ervoor dat deze fondsen wisselend succes hadden. Hoe zijn de geleerde lessen en de ervaringen van deze fondsen meegenomen in het opzetten van de NII? Deze leden wijzen erop dat beide genoemde fondsen opgeheven dan wel versoberd zijn. Hoe wordt voorkomen dat de NII op termijn eenzelfde lot is beschoren?

De leden van de SGP-fractie vragen of de NII ook bedoeld is om bepaalde sectoren binnen de Nederlandse economie specifiek te stimuleren? Zo ja, hoe wordt dat vormgegeven en hoe worden de noodzakelijke afwegingen daarvoor gemaakt?

Deze leden wijzen op het rapport van het CPB «De Nationale Investeringsinstelling: doelen en keuzes». Deze leden vragen naar een reactie van het kabinet op dat rapport. Specifiek wijzen deze leden op het feit dat het CPB aangeeft dat de potentiële bijdrage van een NII aan het verdienvermogen van de Nederlandse economie waarschijnlijk beperkt is. Kan het kabinet beargumenteerd aangeven waarom het kabinet denkt dat deze bijdrage wel groot is?

Daarnaast lezen de leden van de SGP-fractie in het genoemde rapport van het CPB dat niet zozeer onvoldoende financiering, maar vooral andere factoren investeringen in de weg kunnen zitten. Wat is de reactie van het kabinet daarop? Hoe worden deze knelpunten aangepakt?